

Pszichoszociális és környezeti stresszorok listája csecsemők/kisgyermekek vizsgálatához

Ez a lista keretet nyújt a klinikus számára arra, hogy (1) a csecsemőt/kisgyermeket és családját érő megélt stressz számos lehetséges forrását azonosítani tudja, és (2) feltüntethesse ezek időtartamát és súlyosságát.

A stresszorok kumulatív (halmozott) súlyosságának felismeréséhez a klinikusnak fel kell tárni a csecsemő/kisgyermek helyzetéből adódó stressz összes forrását. Például egy nevelőszülőknél elhelyezésre kerülő csecsemő/kisgyermek abúzus, szülői pszichiátriai betegség, szeparáció és szegénység hatását is átélheti. Minél több stresszor van jelen, ezeknek annál ártalmasabb hatása lehet a csecsemőre/kisgyermekre.

Pszichoszociális és környezeti stresszorok listája

(Minden stresszort, mely a gyermek szempontjából fontos, szerepeltessen a listában!)

Stresszorok	Életkor a stresszor kezdetekor (hónapokban)	Megjegyzések, melyek tartalmazzák az időtartamot és a súlyosságot
Kihívások a csecsemő/kisgyermek családjában és az elsődleges támogató csoportban		
Akkulturáció (kultúra elvesztése) és nyelvi konfliktusok		
Testvérek születése		
Változás az elsődleges gondozó személyében		
Családon belüli bűnelkövetés		
A szülő vagy egy fontos gondozó halála		
Más fontos személy halála		
Másik családtag halála		
Családon belüli erőszak		
Érzelmi bántalmazás		
A család szociális izolációja		

Stresszorok	Életkor a stresszor kezdetekor (hónapokban)	Megjegyzések, melyek tartalmazzák az időtartamot és a súlyosságot
Az anya vagy az apa távolléte		
A család számára nem megfelelő társas támogatás		
Családtag bebörtönzése		
A csecsemő/kisgyermek örökbefogadása		
A csecsemő/kisgyermek elhanyagolása		
A csecsemő/kisgyermek fizikai bántalmazása		
A csecsemő/kisgyermek nevelőszülőkhöz helyezése		
A csecsemő/kisgyermek intézményi gondozásba kerülése		
A csecsemő/kisgyermek újraegyesítése a szülővel tartós szeparáció után		
A csecsemő/kisgyermek szexuális bántalmazása		
A szülő vagy gondozó testi betegsége (jelöljük, hogy akut vagy krónikus)		
A testvér vagy más családhoz tartozó személy testi betegsége (jelöljük, hogy akut vagy krónikus)		
A családhoz tartozó személy lelki egészség problémái		
Új felnőtt kerül a családba (pl. szerelmi partner)		

Stresszorok	Életkor a stresszor kezdetekor (hónapokban)	Megjegyzések, melyek tartalmazzák az időtartamot és a súlyosságot
Új csecsemő/kisgyermek kerül a családba (nem testvér születik; pl. örökbe fogadással, partner hozza magával, fogadott/nevelt gyermek érkezik)		
A csecsemő/kisgyermek életében jelentős személyt trauma éri		
A szülő vagy gondozó viszálya vagy konfliktusa (nem fizikai)		
A szülő vagy gondozó válása vagy szeparációja		
A szülő vagy gondozó lelki egészség problémái		
A szülő vagy gondozó újraraházodása		
A szülő vagy gondozó szeparációja a csecsemőtől/kisgyermektől (pl. másik településen van munkája, kórházi ápolásban részesül)		
A szülő vagy gondozó szerhasználó		
A családban élő más csecsemő/kisgyermek eltávolítása otthonról		
Súlyos viszály vagy erőszak a testvérral		
Családtag szerhasználata		
Fiatalkorú szülő		
Bejósolhatatlan otthoni környezet		
Bizonytalan családszerkezet		

Stresszorok	Életkor a stresszor kezdetekor (hónapokban)	Megjegyzések, melyek tartalmazzák az időtartamot és a súlyosságot
Kihívások a társadalmi környezetben		
A család diszkriminációt vagy rasszizmust él meg		
Bevándorló státusz		
Nincs megfelelő hozzáférés az egészségügyi ellátáshoz		
Kortársak általi bántalmazás (bullying) éri a csecsemőt/kisgyermeket		
A csecsemő/kisgyermek tanúja közösségi erőszaknak		
Menekült státusz		
Nem biztonságos lakókörnyezet		
Az oktatás vagy a napközbeni ellátás kihívásai		
Többszörös változások (fluktuáció) a gondozást nyújtók személyében		
A szülő vagy gondozó alacsony szintű műveltsége		
A korai tanulási környezet és az otthonon kívüli napközbeni ellátás alacsony színvonala (pl. egészségre és biztonságra vonatkozó aggályok, a csecsemők/kisgyermek aránya magas a gondozók számához képest és nagy a csoportlétszám, az alkalmazottaknak nem megfelelő a képzettsége, hiányzik a társas és érzelmi fejlődésre való odafigyelés)		
Lakhatási kihívások		
Kilakoltatás vagy kizárás az otthonból		
Hajléktalanság		

Stresszorok	Életkor a stresszor kezdetekor (hónapokban)	Megjegyzések, melyek tartalmazzák az időtartamot és a súlyosságot
Nem megfelelő, nem biztonságos vagy túlszűfolt lakáshelyzet		
Gyakori költözések		
Gazdasági és foglalkoztatási kihívások		
A szülő veszélyes vagy stresszes munkakörülményei		
A táplálékhoz való bizonytalan hozzáférés		
Súlyos eladósodás		
Katonai bevetés vagy visszailleszkedés		
Szülő munkanélkülisége vagy bizonytalan munkahely		
Szegénység vagy szegénység közeli helyzet		
A csecsemő/kisgyermek egészsége		
A csecsemőt/kisgyermeket ért baleset vagy sérülés (pl. állat harapása, utas egy balesetet szenvedő járműben)		
A csecsemő/kisgyermek kórházi ápolása		
A csecsemő/kisgyermek testi betegsége (akut vagy krónikus)		
Fájdalmas vagy ijesztő orvosi beavatkozás(ok)		
Várandóssággal összefüggő stresszorok		

Stresszorok	Életkor a stresszor kezdetekor (hónapokban)	Megjegyzések, melyek tartalmazzák az időtartamot és a súlyosságot
Jogi vagy büntetés végrehajtással kapcsolatos kihívások		
A gyermekvédelmi hatóság bevonása		
Őrizetbe vételi tárgyalás		
A csecsemő/kisgyermek bűnelkövetés tanúja		
A szülő bűnelkövetés áldozata		
A szülő letartóztatása		
A szülő kitoloncolása		
A szülő bebörtönzése, vagy börtönből szabadulása		
Nem dokumentált bevándorló státusz		
Egyéb		
Emberrablás (Jelölje, hogy családtagról vagy nem családtagról van szó!)		
Természeti katasztrófa (pl. hurrikán, földrengés)		
Járványos megbetegedés		
Más egyéb (Kérjük, ismertesse!)		
Terrorizmus		
Háború		

Figyelem: A „szülő” szó a szülőszerepet betöltő gondozási személyekre vonatkozik.